

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 kwietnia 2016 r., wydanym w sprawie z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością we W. przeciwko M. W. o zapłatę, Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi oddalił powództwo.

Sąd I instancji ustalił, że dnia 30 maja 2012 r. powód w drodze wznowienia dotychczasowego ubezpieczenia potwierdzonego polisą nr (...) - (...) na okres od 8 marca 2011 r. do 8 marca 2012 r. wystawił na rzecz M. W. nową polisę nr (...) - (...) - K1 obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych dotyczącą samochodu marki F. (...) o numerze rej. (...). Pozwany w dniu 11 czerwca 2010 r. sprzedał przedmiotowy pojazd na rzecz M. F., ale w dniu 25 sierpnia 2011 r. odsprzedała ona przedmiotowy pojazd na powrót pozwanemu. Sąd doszedł do przekonania, że powództwo jest niezasadne i podlega oddaleniu, ponieważ z dniem 11 lutego 2012 r. – z mocy ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 205 z 2011 r., poz. 1210) – weszły w życie przepisy nowelizujące ustawę z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 392 ze zm.). Nowelizacja ta w istotny sposób zmodyfikowała relacje związane z zawieraniem i rozwiązywaniem obowiązkowych umów ubezpieczenia, w tym również z tzw. klauzulą prolongacyjną, która stwarzała możliwość zawarcia kolejnej umowy ubezpieczenia OC z mocy prawa, jeśli posiadacz pojazdu nie później niż na 1 dzień przed upływem okresu 12 miesięcy, na który umowa ubezpieczenia OC została zawarta, nie powiadomił na piśmie zakładu ubezpieczeń o jej wypowiedzeniu. Zgodnie ze znowelizowanymi przepisami [art. 31 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 392 ze zm.)], umowa przejęta od zbywcy, nawet jeśli nie zostanie wypowiedziana, nie zostaje automatycznie odnowiona na mocy klauzuli prolongacyjnej, gdyż ulegnie rozwiązaniu z upływem okresu, na który została zawarta, a w dacie, w której według powoda doszło do zawarcia kolejnej umowy ubezpieczenia OC z mocy samego prawa, przepisy wskazanej ustawy nie przewidywały już możliwości zastosowania art. 28 tej ustawy wobec nabywcy pojazdu. Wynika stąd, zdaniem Sądu I instancji, że nie doszło do zawarcia umowy ubezpieczenia z pozwanym z mocy samego prawa. Sąd wskazał ponadto, że – niezależnie od powyższej argumentacji – w myśl art. 813 § 2 k.c., jeżeli umowa doszła do skutku przed doręczeniem dokumentu ubezpieczenia, to termin do zapłaty składki wynosi 14 dni od doręczenia, natomiast pozwanemu dokument ubezpieczenia został doręczony dopiero wraz z pozwem.

Apelację od powyższego orzeczenia wywiódł powód, zaskarżając je w całości i zarzucając:

- naruszenie art. 6 ustawy z 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 205 z 2011 r., poz. 1210) poprzez jego błędną wykładnię, która doprowadziła do niewłaściwego zastosowania przepisów obowiązujących po nowelizacji ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 392 ze zm.), w szczególności jej art. 31 ust. 1, podczas gdy do stanu faktycznego sprawy zastosowanie powinny znaleźć przepisy obowiązujące przed wejściem w życie ustawy nowelizacyjnej;

- naruszenie art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 392 ze zm.) poprzez jego niezastosowanie do stanu faktycznego tej sprawy i przyjęcie, że nie doszło do zawarcia z pozwanym następnej umowy na kolejnych 12 miesięcy;

- naruszenie art. 813 § 2 k.c. poprzez jego błędną wykładnię na skutek przyjęcia, że w przedmiotowej sprawie dokument ubezpieczenia został doręczony pozwanemu dopiero wraz z pozwem;

2) dokonanie błędnych ustaleń faktycznych, polegające na przyjęciu, że iż dokument ubezpieczenia został pozwanemu doręczony dopiero wraz z pozwem.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 740,66 zł z odsetkami ustawowymi od 16 stycznia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. zgodnie z zasadami obowiązującymi przed zmianą kodeksu cywilnego oraz od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty odsetek ustawowych za opóźnienie oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za postępowanie prowadzone przed Sądem I i II instancji.

Sąd Okręgowy dodatkowo ustalił następujące okoliczności faktyczne:

M. W. doręczono potwierdzenie nr OC/NW- (...) -K1 zawarcia umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych dotyczącej samochodu marki F. (...) o numerze rej. (...) (okoliczność uznana za przyznaną w trybie art. 230 k.p.c.).

W powyższym dokumencie wskazano, że składka ubezpieczeniowa w wysokości 554,00 zł płatna jest do dnia 13 czerwca 2012 r. (kserokopia potwierdzenia wraz z blankietem wpłaty, k. 13).

Składka nie została zapłacona (bezsporne).

Umową z dnia 2 stycznia 2015 r. zawartą pomiędzy (...) Spółką Akcyjną V. (...) w W. oraz (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością we W. dokonano przelewu na powoda wierzytelności cedenta wynikających z umów ubezpieczeń obowiązkowych wobec osób ubezpieczających (umowa, k. 16-22).

Wśród wierzytelności będących przedmiotem przelewu była także należność wobec M. W. dochodzona pozwem w niniejszej sprawie (okoliczność uznana za przyznaną w trybie art. 230 k.p.c.).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zasadna i skutkowałą zmianą zaskarżonego rozstrzygnięcia. Ustalenia Sądu Rejonowego musiały ulec uzupełnieniu w zakresie przydatnym dla rozstrzygnięcia sprawy wobec oparcia rozstrzygnięcia Sądu II instancji o odmienną podstawę materialnoprawną – co zostanie wyjaśnione poniżej. Te fakty, które powołał Sąd meriti, ustalone zostały prawidłowo i Sąd odwoławczy może te ustalenia przyjmując za własne – z korektą oczywistej omyłki, jakiej dopuścił się Sąd niższej instancji, przyjmując, że polisę, z której wywodzone są roszczenia w sprawie niniejszej, wystawił powód, podczas gdy w rzeczywistości bezspornie uczynił to ubezpieczyciel (...) Spółka Akcyjna V. (...) w W., który dopiero następnie scedował swoją wierzytelność z tego tytułu na powoda. Należy podkreślić, że stan faktyczny w sprawie niniejszej nie był sporny pomiędzy stronami – pozwany w sprzeciwie nie kwestionował faktów powołanych w pozwie, a strona powodowa nie zaprzeczała powoływanym przez M. W. okolicznościom związanym ze zbyciem i ponownym nabyciem pojazdu. W ocenie Sądu II instancji materiał zgromadzony w aktach nie stał na przeszkodzie temu, by przy rozpoznawaniu sprawy przyjmując przytoczone przez strony fakty za bezsporne i niekwestionowane i w konsekwencji ograniczyć dalsze rozważania do rozstrzygnięcia dzielącego strony sporu co do tego, w oparciu o jakie przepisy prawa materialnego należy badać kwestię zasadności dochodzonego pozwem roszczenia.

Przechodząc do tej kwestii stwierdzić trzeba, że wadliwie Sąd I instancji przyjął, iż podstawą rozstrzygnięcia w tej sprawie jest przepis art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 392 ze zm.), zwanej dalej u.o.c., w brzmieniu obowiązującym w dacie, w której według twierdzeń powoda doszło do zawarcia kolejnej umowy ubezpieczenia z mocy samego prawa, kiedy to wskazany przepis nie przewidywał możliwości zastosowania art. 28 u.o.c. wobec nabywcy pojazdu.

Trzeba zgodzić się ze skarżącym, że Sąd Rejonowy nie dostrzegł istnienia przepisu intertemporalnego w postaci art. 6 ustawy z 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu

Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r. Nr 205, poz. 1210), który stanowił, że do umów ubezpieczenia zawartych przed dniem jej wejścia w życie, tj. 11 lutego 2012 r., stosuje się przepisy dotychczasowe. Przed tą datą zawarta została umowa ubezpieczenia potwierdzona polisą nr (...) - (...), obejmująca okres od 8 marca 2011 r. do 8 marca 2012 r. – i w myśl powołanego przepisu należy do niej stosować unormowania w brzmieniu sprzed nowelizacji. Reguła ta dotyczy ustalania skutków prawnych wiążących się zarówno z zawarciem takiej umowy, jak również z jej trwaniem i ustaniem, które należy tym samym ustalać w oparciu o treść przepisów obowiązujących przed dniem 11 lutego 2012 r. Ówczesnie obowiązujący art. 31 ust. 1 u.o.c. stanowił, że w razie zbycia pojazdu mechanicznego, którego posiadacz zawarł umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, na nabywcę pojazdu przechodzą prawa i obowiązki zbywcy wynikające z tej umowy, a umowa ubezpieczenia ulega rozwiązaniu z upływem okresu, na który została zawarta, chyba że nabywca wypowie ją przed upływem 30 dni od dnia nabycia pojazdu mechanicznego. Jednocześnie ustawodawca nakazał w takim przypadku odpowiednio stosować art. 28 u.o.c., w myśl którego skutkiem rozwiązania umowy było zawarcie z mocy prawa kolejnej umowy ubezpieczenia na okres kolejnych 12 miesięcy, chyba że nabywca pojazdu mechanicznego nie później niż na jeden dzień przed upływem okresu 12 miesięcy, na który została zawarta poprzednia umowa, powiadomił na piśmie zakład ubezpieczeń o jej wypowiedzeniu. Ponieważ bezsporne jest na tle okoliczności niniejszej sprawy, że do takiego wypowiedzenia nie doszło, stosowanie przepisów u.o.c. w brzmieniu sprzed nowelizacji do konsekwencji prawnych rozwiązania umowy obejmującej okres od 8 marca 2011 r. do 8 marca 2012 r. musi doprowadzić do wniosku, że jej rozwiązanie z chwilą upływu okresu, na który została zawarta, skutkowało z mocy prawa zawarciem kolejnej umowy pomiędzy pozwanym i ubezpieczycielem. W zakresie prawidłowości zastosowania wyżej powołanych przepisów należy przyznać więc rację skarżącemu.

Stosownie do art. 22 ust. 1 u.o.c. w związku z art. 805 § 1 k.c., obowiązkiem ubezpieczonego od odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego jest zapłata należnej składki. Skoro więc doszło do zawarcia umowy ubezpieczenia z mocy prawa, to w ramach tego stosunku prawnego po stronie pozwanego powstał także niezrealizowany do chwili obecnej obowiązek uiszczenia należnej składki. Wierzytelność ubezpieczyciela z tego tytułu przeszła następnie w drodze przelewu na powoda. Odnosząc się do argumentacji dotyczącej jej wymagalności, niekoniecznie należy zgodzić się z Sądem meriti, że do doręczenia potwierdzenia zawarcia nowej umowy, skutkującego z mocy art. 813 § 2 k.c. w związku z art. 28 ust. 1a u.o.c. w brzmieniu znowelizowanym powstaniem obowiązku uiszczenia składki w terminie 14 dni od doręczenia, nie doszło przed wszczęciem postępowania. Odmiennie twierdzenia zostały zaprezentowane w uzasadnieniu pozwu jako jego podstawa faktyczna, a M. W. – choć jego obowiązkiem było wskazanie w sprzecznie (i w dalszym toku postępowania) faktów, którym zaprzecza – nie kwestionował tych twierdzeń, wdając się jedynie w spór prawny z powodem poprzez zaprezentowanie stanowiska, że wobec niego jako nabywcy pojazdu umowa ubezpieczenia nie uległa przedłużeniu z mocy prawa. Zdaniem Sądu odwoławczego, nie ma przeszkód, aby wobec bierności pozwanego w tym zakresie uznać okoliczności faktyczne przytoczone przez powoda za przyznane w trybie art. 230 k.p.c., zważywszy, że materiał zawarty w aktach nie daje istotnych podstaw do podania ich w wątpliwość w interesującym nas zakresie. W konsekwencji rację należy przyznać skarżącemu, który kwestionuje w tej części ustalenia Sądu Rejonowego, choć bez wątpienia zarzut naruszenia art. 813 § 2 k.c. jest nie tylko bezzasadny, ale i błędnie sformułowany.

Rezultatem powyższych rozważań jest konieczność przyjęcia, że powód nie tylko nabył wierzytelność ubezpieczyciela wobec pozwanego z tytułu zapłaty niewuiszczonej składki ubezpieczeniowej, ale także uprawniony jest do naliczania od niej odsetek za opóźnienie na podstawie art. 481 § 1 k.c. żądanych w pozwie, jak również – z mocy art. 482 k.c. – odsetek od skapitalizowanych odsetek od chwili wniesienia pozwu. Powództwo uznać trzeba za zasadne w całości, a zaskarżony wyrok winien ulec zmianie. Korekta orzeczenia merytorycznego skutkuje także modyfikacją rozstrzygnięcia o kosztach postępowania przed Sądem I instancji zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sporu. Na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. pozwanego, który sprawę przegrał w całości, obciążono kwotą 210,00 zł, na którą złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika strony powodowej ustalone na podstawie § 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 490 ze zm.) w

kwocie 180,00 zł i opłata od pozwu w kwocie 30,00 zł. Podstawą prawnoprocesową orzeczenia reformatoryjnego jest art. 386 § 1 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono także w myśl zasady odpowiedzialności za wynik procesu wyrażonej w art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Na koszty te złożyło się z kolei wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika ustalone na podstawie § 2 pkt 2 w związku z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804) w kwocie 180,00 zł i opłata od apelacji w kwocie 30,00 zł.